

Tutan

Då & nu
i bilder
s. 10

”Jag försöker se hela eleven, inte bara med fokus på mina ämnen.”

Sofia Siira, nominerad lärare på Lillhagskolan

Musiken är både gemenskap och intresse

Nu får centrumhusen liv

– efterlängtad lyft för de största butikerna

INNEHÅLL

- 8 En vuxen som lyssnar
- 9 En dag med Leo Sandberg
- 10 Nykvarn förr och nu
- 16 Finska nyheter
- 17 Boktips
- 18 Notiser

13

Krisövning med skolköken

Anki får tjejerna att fortsätta spela

15
Nytt liv i centrum när husen fylls

KONTAKTA NYKVARN KOMMUN www.nykvarn.se

Telefon: 08-555 010 00
 Besöksadress: Centrumvägen 24 A
 Postadress: 155 80 Nykvarn

Öppettider*
 Servicecenter, Centrumvägen 24 A
 Bibliotek, Centrumvägen 26*

Må, 8-18, tis, ons, tor 8-17, fre 8-15
 Må, tor 12-18,
 tis, ons, fre 10-17, lör 11-14

FÖLJ OSS, FRÅGA OSS
 och ta del av aktuell information

SYNPUNKTER?

Dina tankar, idéer, beröm och klagomål ger oss en chans att utveckla vår verksamhet. Ge oss dina synpunkter: www.nykvarn.se

Vuxna förebilder bidrar till tryggheten

Vilken start! Sedan jag i somras började arbeta som kommundirektör i Nykvarn har jag hunnit träffa hundratals nya människor. Jag har mött kompetenta och drivna medarbetare i skolor, äldreomsorg, daglig verksamhet och många andra platser där kommunen finns. Plus mängder av invånare och företagare. Alla med ett stort engagemang för sina olika uppgifter och för sin kommun. Jag har verkligen fått känna en fläkt av den berömda Nykvarnsandan.

I det här numret av Tutan finns det fler exempel på samma anda. Här kan du bland annat läsa om tre eldsjälar som på olika sätt stöttar och hjälper ungdomar. En är prästen och författaren Ulrica Stigberg som brinner för att fler föräldrar och andra vuxna som har kontakt med unga får insikt i den skeva bild av sex och relationer som många barn och ungdomar får genom pornografi på nätet. En annan är Sofia Siira, en lärare som går utanför sin vanliga roll i klassrummet och aktivt tar del av tonåringarnas tankar och funderingar. Och den tredje är fotbollstränaren Anki Lindén som tillsammans med sin klubb lyckas få fler tjejer att fortsätta spela även när pressen ökar från skola och andra håll.

Vilka fantastiska förebilder de är! Det är tufft att vara tonåring i dag och jag blir så glad när jag hör talas om ansvarstagande vuxna som lyssnar, förstår och ger hopp. Som före detta fotbollsspelare, tränare och mamma till idrottande tjejer har jag dessutom själv egen erfarenhet av hur föreningsliv och gemenskap kan ge styrka och bidra till den personliga utvecklingen under dessa känsliga år.

Och så tycker jag det är så roligt att läsa om varför människor flyttar till Nykvarn. Till exempel de båda barnfamiljer du också kan läsa om i tidningen. Den ena familjen har flyttat in i ett av de nya centrumhusen i väntan på sitt nybyggda radhus. Den andra skriver Nykvarnshistoria eftersom tvååriga Lea blir kommunens invånare nummer 12 000. Men båda föräldrarna har valt Nykvarn av liknande skäl: det är tryggt, det är småskaligt, det är barnvänligt.

Jag kan bara instämma. Välkomna till Nykvarn!

Steinunn Ásgeirsdóttir

Steinunn Ásgeirsdóttir
 Kommundirektör

Tutan utkommer med 4 nummer per år och produceras av Nykvarns kommun. Tutans namn är en sammansättning av Turinge, Taxinge och Nykvarn.

Ansvarig utgivare

Steinunn Ásgeirsdóttir
steinunn.asgeirsdottir@nykvarn.se

Redaktör

Eva Thelander
eva.thelander@nykvarn.se

Skribent

Frida Tobjasson,
frida.tobjasson@nykvarn.se

Skribent

Isabell Kilström
isabell.kilstrom@nykvarn.se

Skribent

Linda Häntak
linda.hantak@nykvarn.se

Skribent

Hilda Frostell
hilda.frostell@nykvarn.se

Omslagsfoto
 Jens Andersson

Form
 Springtime-Intellecta

Grafisk produktion
 Telge AB

Tryck
 Stibo Complete
 Tryckningen
 klimatkompenserar

Distribution
 PostNord

Nästa nummer:
 December 2023

Ladda ner pdf:
www.nykvarn.se

FOTO: JENS ANDERSSON

”Vi vuxna måste våga ta del av den värld de unga möter på internet.”

Ulrica Stigberg

FÖR NIO ÅR SEDAN fick prästen och författaren Ulrica Stigberg en fråga. Kunde hon hålla i ett seminarium om ungdomar och pornografi? Hon arbetade visserligen i Sveriges största ungdomshus, Fryshuset, men insåg att hon saknade kunskap i ämnet. Hon svarade ja. Och fick ett nytt spår i sitt yrkesliv.

Engagemanget för ungdomars möte med pornografi på nätet har i dagsläget lett till två böcker i ämnet plus mängder av föredrag och möten med unga, föräldrar och yrkesutövare som möter barn och unga.

– Nej, jag varken önskade eller trodde att jag skulle ägna mig åt detta när jag prästvigdes men jag upplever att jag fått en uppgift jag behöver ta på allvar. Jag försöker vara lyhörd för sådant som kommer till mig. Inte säga ja till allt, men vara lyhörd, säger hon.

När Ulrica Stigberg insåg hur vanligt det är att barn och unga konsumerar porr på nätet blev hon

både upprörd och ledsen. Inte bara över innehållet med våld, sexism och kränkningar. Utan också över att hon, som i 17 år jobbat med ungdomar, helt hade missat hur tidigt och ofta barn och unga exponeras.

Förutom den skeva skildringen av sex och relationer är risken stor att utveckla ett beroende. Det är en fysiologisk process där innehållet triggar hjärnans belöningssystem. Den som försöker sluta, men upptäcker att den inte kan, känner ofta skam och stort självförakt, förklarar hon.

– Bland 18-åringar i Sverige konsumerar 26,1 procent av killarna och 1,5 procent av tjejerna pornografi varje dag och de flesta har börjat långt tidigare. Hur många av dem sitter fast i ett beroende? Det vet vi inte. Men jag vet att vårt uppdrag som vuxna är att värna och rusta våra barn. Vi sätter på dem flytväst och lär dem simma, vi håller dem i handen och lär

dem ta kloka beslut i trafiken. Men när det kommer till pornografi varken värnar vi eller rustar dem i den utsträckning som behövs. Det är ett stort svek.

Att bryta tystnaden är hennes främsta syfte med böcker, föredrag och samtal. Trots det har hon själv varit lite tystare i frågan en tid. Under pandemin tog hon paus från föreläsandet och började arbeta deltid som församlingspräst i Enhörna. Det är lite kortare pendling från villan intill skogen i Sandtorp. Och det är väldigt meningsfullt och lärorikt, konstaterar hon.

– I grunden är det samma uppgift som i Fryshuset. Det är stort att få möta människor i olika situationer i livet. Begravningar, vigslar, dop och livskriser får plats i samtalet och under kyrkorummets valv som burit människors liv och längtan i hundratals år. Jag är tacksam över möjligheten att få prova på detta.

Hon är fortfarande knuten till Fryshuset, fast i mindre utsträckning. Erfarenheterna därifrån är värdefulla även i församlingsarbetet och har bland annat inspirerat till ett samarbete med basketklubben i Södertälje kring konfirmation.

– Där får jag vara med på ungdomarnas planhalva. Se möjligheter och reflektera.

Och, förstås, lyfta tankarna kring den pornografi de möter på nätet. För det ämnet kan hon inte släppa.

– Nej, jag är inte klar. Här finns mycket att göra fortfarande. Inte för att det är kul. Utan för att det behövs. Vi vuxna måste våga ta del av den värld de unga möter på internet. ■

TEXT: EVA THELANDER, FOTO: JENS ANDERSSON

FOTO: JENS ANDERSSON

Johan Hestréus

– **TANKEN OM ETT ANNAT LIV** började gro när vi bodde i USA. Jag var bolagschef och jobbade väl kanske lite för mycket.

Väl hemma i Sverige hamnade Johan Hestréus först i bank- och finansvärlden i Stockholm, men när möjligheten till ett liv i Taxinge visade sig bestämde han och frun Liselott att de skulle ta steget mot något nytt.

– Vi har spenderat mycket tid i Taxinge och det är här Liselott har sin bakgrund. Hennes föräldrar bodde i ett av stathuset som somrarna.

Den gamla tegelbyggnaden i Taxinge kan idag titulera sig både mikrobryggeri och bygdepub. Huset var från början en handelsbod och är ett av bygdens äldsta. Invändigt finns delar av originalinredningen fortfarande kvar –

platsbyggda hyllor och lådor i den gröna färg som också pryder fönsterluckorna på husets utsida.

– Här till vänster fanns en stor marmorbänk där man skar upp blodpudding. Godiset fanns där borta till höger, berättar Johan.

Under det första året i Taxinge pendlade Johan mellan hemmet och arbetet i Stockholm. Det var tröttsamt, och han kände att han ville göra något annat. Idén om att driva något tillsammans med Liselott, något för lokalbygden, hade alltid funnits där.

– Under den här tiden utvecklade jag ett intresse för ölbryggeri. Jag bryggde hemma i köket och det stod hinkar överallt. Liselott var väl inte jättenöjd, skrattar Johan.

Intresset rotade sig och de bestämde sig för att ta det till en annan dimension – det som först var ett gäng hinkar hemma i köket skulle bli områdets första och enda mikrobryggeri.

– Men en del av visionen var också att skapa den här lilla byakrogen, ett vattenhål där man kan träffas. Och det har vi ju lyckats med! Det är väldigt roligt att se att folk hittar hit. Nu kör vi pubkvällar med musik och god mat, man träffas och har trevligt.

– Och det blir bra öl. Vi har otroligt bra vatten här ute – perfekt för öl! ■

TEXT: LINDA HÄNTAK

FOTO: JENS ANDERSSON

Lee Pettersson

ATT LEE BRINNER FÖR MUSIKEN är det ingen tvekan om. Rummet hemma i Sandtorp är inrett som ett musikrum, där finns alla möjliga instrument. Men det som får störst fokus är trumpeteten.

Hon spelar i kulturskolans ungdomsorkester tre gånger i veckan. Och även om det är musiken som är utgångspunkten där, är den så mycket mer än så. Gemenskapen och vännerna är lika viktiga. De har spelat tillsammans sedan de gick i trean, så de har spenderat mycket tid ihop. När hon kommer hem från orkestern kan hon vara helt upprymd av musiken.

– Det är väldigt kul att jag får umgås med mina vänner så mycket samtidigt som vi får spela och skapa musik tillsammans. Det är ju vårt gemsamma intresse.

Orkestern får uppdrag att spela på olika tillställningar, till exempel invigningar och högtidsfiranden. Orkestermedlemmarna åker också på läger där de träffar andra orkestrar och spelar tillsammans. De övar på ett framträdande och ger sedan en avslutningskoncert där släkt och vänner bjuds in.

Så vad gör man när man de dagar man inte har kulturskola på eftermiddagarna? För Lee är det självklart. Hon tar pianolektioner en gång i veckan, övar på sina instrument hemma och ritar när det finns inspiration. Däremellan försöker hon få in återhämtning. Men det är tydligt att musiken är en stor del av Lee.

Musikintresset startade när hon fick ett elpiano av sin morfar. Han har själv spelat många instrument och var den

som introducerade henne för musiken.

– Morfar är också mitt största fan. Han kommer på alla konserter han kan.

Nästa instrument Lee vill lära sig är saxofon.

– Nu när jag har lärt mig läsa noter är det enklare att börja spela ett till instrument, bara jag lär mig tekniken.

Hon hoppas att musiken alltid ska finnas kvar i hennes liv.

– Jag fokuserar på att få bra betyg så att jag har många möjligheter. Jag vill gå på ett gymnasium med musikalisk inriktning. Musiken kanske inte kommer att vara ett framtida yrke, men jag tror att jag alltid kommer ha den med mig på något sätt. ■

TEXT: FRIDA TOBIASSON

En vuxen som lyssnar

Hur ska en bra lärare vara? Kanske som Sofia Siira på Lillhagaskolan som alltid försöker göra NO-lektionerna roliga. Och som vågar lyssna på och prata med eleverna om deras privata bekymmer.

TEXT OCH FOTO: EVA THELANDER

Under året har tiotusentals svenska elever lämnat förslag till vem som ska bli årets lärare 2023. I Nykvarn valdes Sofia Siira från Lillhagaskolan som kommunens representant.

– Jag är rörd och glad över uppmärksamheten men har svårt att framhäva mig själv. Det finns otroligt bra lärare här på skolan, säger hon.

Sofia Siira kom till Lillhagaskolan för fyra år sedan där hon undervisar i NO och teknik.

– Jag gillar att undervisa på högstadiet och samtalen med eleverna, från det att de är små sjuor till mer mogna i årskurs 9. Jag sökte mig hit eftersom det är en stor skola med många kollegor att diskutera med, särskilt inom mina ämnesområden. Att undervisa i NO på högstadiet kan vara en utmaning. Alla måste läsa ämnet, men inte alla gillar det, säger hon.

Därför har Sofia Siira satt som mål att eleverna i alla fall ska må bra på lektionerna, även om NO och teknik inte är det viktigaste för dem. För att väcka intresset försöker hon bland annat knyta ämnet till vardag och verklighet.

– I undervisningen om kärnfysik

och atomer har vi till exempel tagit upp risker och möjligheter med kärnkraft, en politiskt aktuell fråga. På så sätt blir det lättare för eleverna att förstå hur ämnet också kan påverka deras vanliga liv, berättar hon.

Sofia Siira är inte bara en populär lärare för att hon lyckas skapa engagemang för naturvetenskap. Hon vågar också lyssna på elevernas privata funderingar.

– Jag försöker se hela eleven, inte bara med fokus på mina ämnen. Jag brukar fråga hur de mår och vad jag kan bidra med. Jag vågar också ta emot svaren och försöka hjälpa eleven att komma rätt.

Är du inte rädd för att bli indragen i elevernas personliga problem?

– Nej, det är så här jag brukar jobba. Både på Lillhagaskolan och tidigare i Södertälje, Stallarholmen och Mariefred. Jag brukar säga att jag har mina egna barn i mitt hjärta. Och mina elever runt mitt hjärta, säger Sofia Siira.

Det finns så mycket en tonåring kan må dåligt av, menar hon. Allt ifrån trassel med kompisar till självskadebeteende och andra kriser. Många drar sig för att prata om det hemma på grund av

ÅRETS LÄRARE
Utmärkelsen årets lärare delades ut vid Lärargalan i Stockholm den 16 oktober. Bakom initiativet står stiftelsen Lärargalan som grundades 2013 med syfte att ge eleverna en röst för att belysa och berömma sina favoritlärare och på så sätt stärka lärarnas roll och status i samhället.

rädsla för att föräldrarna inte ska förstå eller bli ledsna.

– Jag är inte deras närmaste, men en vuxen i närheten som kan lyssna och som de vågar ta kontakt med.

Vad gör du med de förtroenden du får?

– Det beror på vilken relation jag har till eleven och vad hen känner sig mogen att göra. Ibland uppmanar jag eleven att prata om det med sina föräldrar eller med någon som har utbildning för att prata, kanske en kurator. Det händer att jag ringer hem och förvarnar vårdnadshavarna om att deras barn ska berätta något. Då blir det lättare för eleven att ta steget. ■

En dag med ...

... Leo Sandberg, rektor på Björkestaskolan

06.15 Väckarklockan borrar obevekligt genom tystnaden in i sömniga öron, reflexmässigt letar handen sig fram ur täcket för att snooza ett par gånger. Uppfräschning och en termos hemmabryggt kaffe innan första samtalet kommer i tjänstetelefonen. Tur att det finns headset så att jag i bilen kan hjälpa stressad förälder att sjukanmäla sitt barn.

08.15 Glider in i lugna korridorer på skolan, min vana trogen strax efter att första lektionerna satt igång. Expeditionsmöte står först på schemat för mig. Mailkorgen visar sig vara oväntat tom. Prioriterar mail från vårdnadshavare som kan vara allt från funderingar om våra rutiner till synpunkter på verksamheten eller frågor som gäller just deras barn. Hinner svara på det mesta innan jag hör röster i personalrummet ...

09.30 ... och inser att det är dags för förmiddagsfika. Efter givande och intressanta samtal med pedagoger väntar möte med vårdnadshavare och kurator. Hur kan vi som skola anpassa och skapa bästa förutsättningarna för alla våra 470 elever? Det är den återkommande frågan. En plan skrivs i samförstånd och vi bokar ett uppföljningsmöte.

12.00 En härlig lunch med salladsbuffé och vegetariskt alternativ i en stor matsal som ändå bjuder matro med ett par hundra gäster i åldrarna 8–10 år.

13.00 Möte med skolans elevhälsa där vi skapar och utvärderar planer för elever som behöver anpassningar av olika slag.

15.30 Möte med skolutvecklingsgruppen då ledningen träffar förstelärarna. Vi planerar våra utvecklingskonferenser där vi genom kollegialt lärande utvecklar vår yrkeskunskap.

16.30 Öppnar mailen och svarar på några, bokar in ett par möten och vidarebefordrar resten till pedagoger som berörs.

17.00 På hemvägen får radion vara avstängd så att middagsplaneringen kan tänkas fram.

Nykvarn förr och nu

*Hur såg det ut förr? Och hur har det förändrats?
Tutan letade fram tre gamla Nykvarnsbilder ur
arkiven och gav sig ut för att göra en jämförelse.*

TEXT: LINDA HÄNTAK FOTO: JENS ANDERSSON/TURINGE-TAXINGE HEMBYGDSFÖRENING/KULTURARV STOCKHOLM

Nykvarn – det som på 1500-talet var det ett nyanlagt bruk – Nya kvarn – och som sedan dess dominerats av olika former av industriell verksamhet. Här har det funnits allt från hammarsmedjor, stålbruk och pappersbruk till cementgjuteri, sågverk och benmjölsfabrik. Ett blomstrande brukssamhälle under nästan 400 år!

Tre korta sammanfattningar av platser och dess historiska

funktion skrapar givetvis bara på ytan av vad som gjort Nykvarn. Det är trots allt inte bara industrierna och de gamla byggnaderna som skapat och format platsen – det är de människor som genom tiderna valt, och fortfarande väljer, att bo i och intill de djupa Nykvarnsskogarna med sina blanka sjöar, som skapar och omformar Nykvarnshistorien. ■

Bryggan vid Alphyddan

FRÅN ALPHYDDANS BRYGGA kunde man ro till Källsviks gård för att köpa mjölk. Den idylliska Alphyddan vid sjön Yngern, sydväst om Nykvarn, kallades tidigare "Sommarhemmet." Platsen, som tidigare ägdes av Mansviks gård, övertogs av Svenska kyrkan 1922 och användes av kyrkans ungdomsförening på somrarna. Ladugården, även kallad "drömslottet," fungerade som sovsal för ungdomarna – där sov flickorna på

halmstrasser i båsen och pojkarna på loftet.

Idag har nya bostadslängor byggts till, men Drömslottet finns fortfarande kvar. År 1950 skänktes Alphyddan till Södertälje pastorat och används nu bland annat av församlingarna i Södertälje och Östertälje för familjedagar, pensionärskollo, och olika ungdomsevenemang.

Kvarnen i Sundsör

PÅ SUNDSÖRS GÅRD i Turinge socken anlades en vattenkvarn redan på medeltiden. I dokument från 1482 omnämns kvarnen som "sundz qvern," vilket vi idag känner som Sundsvik kvarn. Men området var mer än så; det inkluderade även en såg, ett tegelbruk och en viktig hamn för Mälarbåtar och ångfartyget Gripsholm på sjötrafiken mellan Mariefred och Stockholm.

Kvarnverksamheten avslutades 1953 och sedan fungerade platsen under många år som ett militärt förråd. År 1988 planerades att en av byggnaderna, lite otippat, skulle bli ett diskotek, men planerna genomfördes aldrig. I stället rymmer den idag ett litet vattenkraftverk som producerar 200 000 kWh om året och driver den närbelägna sågen.

Handlaren och macken i Turinge

I ELSABORGS DIVERSEHANDEL huserade både skräddare och skomakare. Handlaren Olof Gyhlin byggde och drev butiken mellan 1890 och 1901 och här stannade butiksverksamheten ändå fram till 1970, även om tiden bjöd på en hel del ägarbyten.

Lite drygt 100 år senare blev fastigheten en restaurang och intill fanns den äldre Turingemacken som under många

år tjänade Nykvarnsborna med bensin. När motorvägar och motortrafikleder byggdes minskade trafiken och även antalet kunder längs gamla Strängnäs vägen. Macken stängde 2021, men Turinge-Larsson finns kvar för service och däckbyte på andra sidan vägen.

Anki får tjejerna att fortsätta spela

Satsa på gemenskap och social trygghet. Då orkar tjejerna fortsätta med fotboll även upp i tonåren. Så resonerar Anki Lindén som i somras tog emot priset som Årets ledare när allmänheten röstade fram sina föreningsfavoriter.

TEXT: EVA THELANDER FOTO: JENS ANDERSSON

Många flickor som börjar spela fotboll tappar intresset i tonåren. Men inte i Nykvarn. Här blomstrar tjejfotbollen. Och här finns Anki Lindén, tränare i New Mill FC, som av allmänheten utsetts till årets ledare när Nykvarns kommuns föreningspriser delades ut i somras.

– I New Mill är det bara tjejer. För att vi är bra på tjejer! Vi är stolta över att föreningen både lyckas få fler tjejer att börja spela och fler att stanna kvar, säger Anki Lindén.

Hon har tränat New Mill FC-spelare i 13 år och är en av krafterna bakom klubbens egen träningsfilosofi. Som bygger på en insikt om hur verkligheten ser ut för många tonårstjejer med höga prestationskrav, både i skolan och på fritiden.

– Vi jobbar aktivt för att tjejerna ska klara balansen mellan skola, fotboll och en meningsfull fritid. Vi kan inte pressa dem. Vi tänker tvärtom, säger Anki.

Det betyder att klubben satsar minst lika mycket på den sociala aspekten som på den idrottsliga. Utöver träning

FÖRENINGSPRISER X 3
Nykvarns kommun delar ut tre föreningspriser för att uppmärksamma det stora engagemanget hos ledare och föreningar. Allmänheten nominerar kandidaterna och får efter ett urval rösta på fem finalister i varje kategori. Finalisterna med flest röster tar emot priserna på Nykvarnsdagen den 6 juni.

- Årets förening 2022: Nykvarns innebandyförening
- Årets ledare 2022: Anki Lindén, New Mill FC
- Årets eldsjäl 2022: Sofie Johansson, Turinge scoutkår

och match blir det utflykter, lek och andra aktiviteter. Att ha roligt och vara tillsammans är viktigare än resultat. Den lagmedlem som känner att hon inte hinner med all träning under en period får minska antalet träningsstillfällen.

Eller till och med bara spela match den helgen. Något som inte alltid är självklart i alla klubbar.

– I stället för att kräva full närvaro hela tiden säger vi ”jamen du älskar ju fotboll, klart du ska vara med!” berättar Anki.

Metoden fungerar. Fler tonårstjejer stannar kvar i klubben tack vare gemenskapen, tillhörigheten och samspelet. Samtidigt spelar de bättre när de har den sociala tryggheten i gruppen. Och får chans att utvecklas som ungdomsledare eller kanske domare så småningom. Det stärker självförtroendet.

– Ja, jag känner mig ibland verkligen som samhällsmedborgare. Inte bara fotbollstränare, säger Anki Lindén.

Att allmänheten röstade fram henne till årets ledare i Nykvarn har gjort henne varm om hjärtat.

– Det är så klart jättekul att få utmärkelsen. Men egentligen är det pris till alla ledare som jobbar hårt ideellt. ■

PÅ FURUBORGSKOLAN blev det fajitas med växtbaserat kött när Louice Karlsson och Nesrin Shaia lagade mat utan el.

Krisövning med skolköken

Hur lagar man cirka 2 600 portioner mat under en kris? Kommunens måltidsenhet övade för fullt under årets beredskapsvecka. Tutan var på plats bland elever och personal när det var dags för Furuborgskolans kök att laga mat – utan tillgång till el.

TEXT: HILDA FROSTELL FOTO: EVA THELANDER

BEREDSKAPSVECKAN

Beredskapsveckan är en del av arbetet med att stärka Sveriges krisberedskap och totalförsvaret. Den samlar kommuner, civilsamhälle, branschorganisationer, myndigheter, näringsliv och andra aktörer kring en gemensam insats. Du kan läsa mer om beredskapsveckan på msb.se.

tillagas varje dag i kommunens kök.

– Det är ett otroligt viktigt arbete och jag är glad att vi börjat med beredskapsveckan som temavecka i våra kök. När vi övar ser vi vad vi kan förbereda bättre. Under covidpandemin fick vi uppleva hur en krissituation kan se ut – ungefär halva personalstyrkan var på plats.

Vi ställde om arbetssätt för att kunna säkerställa kvaliteten på våra måltider, säger Jeanette Andersson, måltidschef i Nykvarns kommun.

Men krisförberedelserna hos kommunens kök har pågått under en längre tid. Köken har bland annat kompetensutvecklat personalen i beredskap, sett över krislager med förvaring av enklare mat, tagit fram en krisplansedel och en krishandbok. Med hjälp av handboken ska personalen snabbt kunna få stöd om en krissituation uppstår.

– Det går inte att förutspå allt, men vi kan förbereda oss så mycket som möjligt för att känna oss trygga om en krissituation skulle uppstå, säger Sofie Hansson, biträdande måltidschef i kommunen. ■

Nytt liv i centrum när husen fylls

Efter mer än ett år med byggstök har de senaste husen i centrum fått liv. Hyresgäster har flyttat in i bostäderna och i månadsskiftet oktober-november börjar butikerna komma på plats i nya och fräscha lokaler.

TEXT: EVA THELANDER FOTO: JENS ANDERSSON

Från Tumba till Nykvarn

På väg från Tumba till ett radhus på gamla idrottsplatsen har familjen Fredriksson bosatt sig högst upp i ett av de nya centrumhusen.

I en fyrrummare på femte våningen med utsikt över järnväg och Centrumvägen bor numera Johan och Lisa Fredriksson med sina tre barn. De flyttade hit från Tumba början av maj.

Lägenheten i centrum är en mellanstation för familjen som har köpt radhus på gamla idrottsplatsen och väntar på att få tillträde där.

– Om vi inte köpt radhuset hade vi kanske stannat kvar här. Vi trivs otroligt bra i lägenheten. Det enda vi egentligen

saknar är en balkong, säger Johan.

Han tittar ut över parkeringen och tillägger:

– Det här området kommer att bli väldigt attraktivt när allt är färdigbyggt och det finns lite grönytor nedanför.

Både han och Lisa gillar att lägenheten har fina ytskikt och att köket är centralt placerat.

– Köket blir en naturlig samlingspunkt. Johan och jag sitter ofta vid köksbordet och barnen kan titta på tv i vardagsrummet intill. Vi är nära varandra, men stör inte varandra, säger Lisa som arbetar på Scania i Södertälje och får kort pendlingsavstånd till jobbet.

Johan är säljare inom elverktyg med hela Sverige som ansvarsområde och

kan i stort sett bo varsomhelst i landet. Att det ändå blev just Nykvarn beror på att de redan har vänner här. Och att skolorna har bra rykte.

Yngsta barnet, Karl Alfred, är än så länge hemma. Men hans äldre syskon har börjat på Tallbackens förskola respektive Björkestaskolan.

– Vi känner att det blir lugnare skolmiljö för barnen här i Nykvarn än i Botkyrka, säger Lisa.

Dessutom är det en fördel att det är en liten ort.

– Jag är uppväxt i Grödinge och får ibland lite flashbacks här i Nykvarn. Alla hälsar, oavsett om de är 60 eller 15 år. Det känns välkommande, säger Johan. ■

ANDREAS BJELKMARK och hans kollegor får dubbelt så mycket utrymme i nya butiken.

Dubbla butiksytor för Systemet och Ica

Ett efterlängtat lyft. Runt månads-skiftet oktober-november öppnar Systembolaget och Ica dörrarna för sina butiker i de nya centrumhusen.

Det här har vi verkligen sett fram emot!

Andreas Bjelkmark sneglar bort mot de stora butiksönstren bakom maskiner, trätrallar och överblivet byggmaterial. Snart börjar han och kollegerna jobba i fräscha och ändamålsenliga lokaler när Systembolaget lämnar den gamla butiken efter sex år.

En butik som egentligen var tänkt som en tillfällig lösning 2017 när Systembolaget flyttade från ena änden av centrum (nära Nykvarnskyrkan) till den andra. Men planfrågor, bygglovsprocesser och ägarbyten innebar att omvandlingen av centrum tog längre tid än tänkt. Och den lilla vin- och spritbutiken fick stanna kvar på minimala ytor. I några år hade den provisoriska lokalen till och med rekordet som landets minsta. Tills Ramsele knep förstaplatsen.

Med flytten kliver butiken upp i en annan liga. Den nya butiksytan blir

VAD HÄNDER HÄRNÄST I CENTRUM?

Före årsskiftet kan de nya hyresgästerna börja flytta in i bostäderna i kvarter 5, vilket är sista kvarteret i första etappen av Sveavikens centrumbyggnationer. Gamla Ica förbereds för rivning så att det finns plats för kvarter 7 och 8 som ingår i den andra etappen av centrumbyggnationen.

Följ utvecklingen av centrum på nykvarncentrum.se

dubbelt så stor som i dag, medan lagerytan tredubblas. Det berättar butikschef Linnea Degerstedt.

– Det betyder att vi ökar sortimentet men behåller samma personalstyrka, säger hon.

I början av oktober fick hon och medarbetarna nycklarna till lokalen och den 9 november blir det invigning av det nya.

– Det ska bli så roligt att komma till nya och mer funktionella lokaler, konstaterar hon.

Även för Ica blir flytten en rejäl förändring – från en butiksytta på runt 900 kvadratmeter till 2 000, utökad personalstyrka, generösare öppettider och mycket mer.

– Vi har lyssnat på vad våra kunder har efterfrågat under åren, till exempel bredare gångar, en manuell delikatessdisk och självscanning. Önskemålen från våra kunder har varit avgörande när vi började planeringen av butiken, säger butikschef Robin Gustafsson.

En större butik betyder också att sortimentet kan breddas berättar Robin som jobbat på Ica Nykvarn sedan 2007.

– Sortimentet utökas på så gott som alla avdelningar och vi kommer också ha ett fullskaligt kök för att kunna erbjuda våra kunder lagad mat från grunden, säger han.

I slutet av oktober är det dags – då öppnar den nya butiken och vad som varit en lång förberedelse får äntligen ta form.

– Vi är förvåntansfulla och glada över att den nya butiken äntligen kan öppna, säger Robin med ett leende. ■

Jatou ja Kajsa olivat ensimmäiset stipendiaatit

Kunta otti keväällä käyttöön uuden kielistipendin. Jatou Rashid ja Kajsa Mäkikokko saivat kunnan ensimmäiset stipendit.

KIELISTIPENDIEN TARKOITUKSENA on kannustaa nuoria panostamaan suomen kielen opintoihin. Stipendiä voivat hakea kaikki oppilaat, jotka lukevat suomea äidinkielenä peruskoulussa. Stipendit jaetaan kaikille oppilaille, jotka saavat hyväksytyt arvosanan suomen kielessä päättäessään 9. vuosikurssin.

Jatou Rashid ja Kajsa Mäkikokko vastaanottivat stipendinsä Folkets parkissa kansallispäivän juhlinnan yhteydessä 6. kesäkuuta.

– Suomen lukeminen oli vähän han-

kalaa. Oppitunnit eivät sinänsä olleet vaikeita, mutta jouduimme jäämään kouluun, kun kaikki muut menivät kotiin, sillä suomen tunnit oli sijoitettu tavallisten oppituntien jälkeen, kertoo Jatou.

Kajsa on samaa mieltä siitä, että suomen tuntien sijoittaminen pitkien koulupäivien jälkeen on ollut kielteistä.

– Siitä huolimatta se oli vaivan arvoista! Oppitunnit olivat hauskoja ja vaihtelevia. Olen oppinut paljon, Kajsa toteaa.

Kesäloman jälkeen molemmat nuoret jatkoivat lukioon.

Koska Jatou hallitsee kaksi kieltä, hän miettii mahdollisuutta hankkia lukion jälkeen työtä joko Suomesta tai jostakin muusta maasta.

– Ei minulla ole vielä mitään selkeitä suunnitelmia, mutta on hienoa osata jotakin muutakin kieltä. Avustustyö on yksi vaihtoehto. Tai Suomenlaivat! Sehän olisi ihanteellista, koska puhun jo sekä suomea että ruotsia! ■

Tervetuloa neuvonpitoon

LOKAKUUN 25. päivänä järjestetään neuvonpito kaikille, joilla on suomalaiset juuret. Neuvonpitoa johtaa kunnanhallituksen puheenjohtaja Anders Önbäck. Tällä kertaa teemana on talous. Kunnan edustajat kertovat siitä, kuinka suomen kielen hallintoalueyöhön myönnettyt valtionavustukset jaetaan.

Neuvonpito pidetään kunnantalolla klo 16–17.30. Lähetä sähköpostia osoitteeseen finska@nykvarn.se, jos haluat ottaa jonkin kysymyksen esille neuvonpidossa. Voit myös soittaa suomen kielen hallintoalueen koordinaattorille kunnan keskuksen kautta, puh. 08-555 010 00. ■

Näyttely houkutteli paljon kävijöitä

NÄYTTELY RUOTSINSUOMALAISISTA paikoista Nykvarnissa avattiin kesäkuussa. Näyttelyyn oli koottu aineistoa viime syksystä alkaen. Näyttely oli esillä koko kesän ja se houkutteli paljon kiinnostuneita kävijöitä. Ellet ehtinyt

nähdä näyttelyä kesällä, voit nähdä sen edelleenkin digitaalisesti Tukholman lääninmuseon sovelluksesta Upptäck historien. Syksyn aikana aineistosta kootaan myös pieni vihkonen. ■

Tervetuloa pieneen unikouluun

KEVÄÄLLÄ SATU BERMELL piti eräässä omainsryhmässämme arvostetun luennon nautinnollisesta vanhenemisestä.

Lokakuun 31. päivänä hän tulee taas Nykvarniin pitämään uuden suomenkielisen luennon. Pieneessä unikoulussa hän kertoo unen mekanismeista ja siitä, mikä unemme vaikuttaa.

Hän pitää tämän luennon kunnan omaistuen puitteissa. Omaistuki on tarkoitettu henkilöille, jotka hoitavat omaistaan kodissaan. Tervetuloa kuuntelemaan häntä 31. lokakuuta klo 14 konferenssitaloissa osoitteessa Mikael Wincklers väg 9 (Nybon vanha konttori). Tilaisuus on maksuton ja tarjoamme myös kahvit. ■

Tule mukaan juhli- maan 6. joulukuuta

PIAN ON TAAS itsenäisyyspäivän juhlan aika. Keskiviikkona 6. joulukuuta Sländanissa pidettävässä juhlassa on tarjolla kakkua, kahvia, juhlapuheita ja musiikkia. Juhlinta alkaa klo 19. ■

Sköna bokvärldar att sjunka in i

Fantasy, bilderbok, känslösamt familjedrama eller otrolig skröna? Vad väljer du? Eller förresten, varför begränsa sig? Läs alla härliga böcker som biblioteket tipsar om.

Jo Salmson:

Nijko och den stora hemligheten (Bonnier Carlsen)

”Det bor ett odjur i staden. Nijko har inte tänkt så mycket på odjuret tidigare och faktum är att ingen verkar ha sett det. Men när Nijkos storasyster Ihna bli utvald att bege sig in i odjurets torn börjar Nijko snart misstänka att det är något som inte stämmer. Vad vet man egentligen om odjuret i tornet? Vad är det som de vuxna inte berättar? Spännande fantasy för lågstadietåldern med allvarliga budskap om mod, syskonkärlek och att stå upp för vad som är rätt. Boken passar även som högläsning. Det finns tre böcker i serien om Nijko. ■

Hege Østmo-Sæter Olsnes:

Røj och Björne plockar bär (Bergshs förlag)

”Røj och Björne är bästa vänner. Røj är livlig och otålig. Björne är ordentlig och känslig. När vännerna ska plocka bär börjar de snart bråka. Björne tycker att de plocka bären först och äta sen, men Røj håller inte med. Det här är en bilderbok om hur det är att vara kompis, om att bråka och hur man blir sams igen. Både Røj och Björne är härliga karaktärer med starka känslor vilka görs ännu tydligare i bokens bilder. En rolig bok för både barn och vuxna! ■

Anne Liljeröth:

Hela mitt hjärta (Louise Bäckelin förlag)

Livia drabbas av en mammas värsta mardröm. Hennes tre vuxna barn väljer att bryta med henne efter en uppslitande skilsmässa. Rädslan för att bli avvisad är så stor att hon väljer att leva sitt liv i ensamhet och utanförskap. Tills hjärtat en dag slår nya slag och vill något annat. Ett familjedrama som är lika spännande som en thriller. Det är en känslomässig resa som är både sorglig och rörande. ■

Peter Hammarbäck:

Zoopojken (Bazar förlag)

Två djurskötare kommer på en vansinnig plan för att rädda lejon, elefanter och gorillor från en cirkus och föra dem till friheten i Kenya. Det är en otrolig skröna med mycket djup och allvar, om frihet och fångenskap, djur och kärlek. Lättläst, rolig, berörande, spännande, gripande, tänkvärd, sorglig och mycket bra. ■

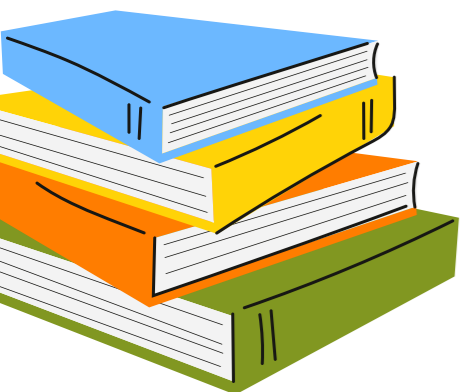

Kväll om brottsförebyggande arbete

ÄR DU OROAD ÖVER BROTTSVÅGEN som ökar i både Stockholmsregionen och Sverige? Undrar du över vad som görs på kommunal nivå? Kom till trygghetskväll i november där kommunens säkerhetschef bland annat berättar om trygghetsvandringar och om hur kommunen på andra sätt arbetar brottsförebyggande i samverkan med polis, räddningstjänst och andra aktörer.

– I takt med att brottsvågen i Stockholmsregionen ökar har också de brottsförebyggande insatserna i Nykvarn ökat. Vårt mål är att alla invånare i Nykvarns kommun ska känna sig säkra och trygga i vår offentliga miljö, säger säkerhetschef Zacharias Tjäder.

Trygghetskvällen är gratis och hålls i biblioteket den 22 november kl. 18. ■

Låna en bokkasse till bokcirkeln

ÄR DU INTRESSERAD av att starta en bokcirkel eller är du redan med i en? På biblioteket kan du låna bokcirkelkasse. I den finns sex pocketböcker av samma titel och tips på hur ni kan diskutera det ni har läst. ■

■ FÖRENINGSLIVET I NYKVARN

Hej Åsa Fimmerstad från Nykvarns Företagareförening!

Vad har ni på gång?

– Vi har våra öppna medlemsluncher den sista tisdagen varje månad, där alla som är företagare i Nykvarn är välkomna. Man får hålla utkik på vår Facebooksida och i vårt nyhetsbrev till medlemmar om var vi befinner oss.

Vad gör man som medlem i Nykvarns företagareförening?

– Vi breddar våra nätverk, samarbetar över branschgränser, tar vidare medlemsfrågor till näringslivsrådet där vi sitter med samt har en nära dialog med kommunens näringslivsrepresentanter.

Vem får vara medlem i föreningen?

– Alla som driver företag i Nykvarn, stora som små, kan bli medlemmar. Du kan också vara bosatt i Nykvarn och driva företag på annan ort.

Hur blir man medlem?

– Kontakta Birgitta på birgitta@bltravel.se så hjälper hon dig.

FOTO: ISABELL KILSTRÖM

Hemtjänsten inför trygghetslås

UNDER HÖSTEN ska trygghetslås installeras inom hemtjänsten. Med trygghetslås behöver inte längre personalen använda hemtjänstbrukarens egna dörrnycklar för att låsa upp.

Kommunen står för alla kostnader och dörren påverkas inte av låset. Du som har hemtjänst får information om när det är dags att installera trygghetslåset i din bostad. ■

Lea blev invånare 12 000

GRATTIS! Du är invånare nummer 12 000! I september fick Nykvarn sin 12 000:e invånare. Hon är två år, går på Sandtorps förskola och heter Lea Wiklund. I mitten av september uppvaktades hon och hennes föräldrar Kim och Elin av kommunen.

Familjen Wiklund-Karlsson flyttade till ett parhus i Brokvarn från Kallfors i Järna.

– Vi bodde i lägenhet och letade efter en annan bostad. Och så hittade vi det här parhuset, berättar hennes mamma Elin Karlsson som har sina rötter i Södertälje medan Leas pappa Kim är uppväxt i Värmland.

Bra pendlingsavstånd till jobben i Södertälje och en trygg uppväxtmiljö för Lea och eventuella framtida syskon var de främsta argumenten till varför familjen valde Nykvarn.

Lea själv började spana in andra barn i området direkt efter flytten.

– Hon kallar alla för sin kompis. Vi har fått en fin start här, säger Kim. ■

FOTO: HILDA FROSTELL

Tyck till i årets medborgarundersökning!

ÄR DU EN AV DE 2 000 NYKVARNSBOR som fått SCBs medborgarundersökning i brevlådan? Genom att svara på enkäten hjälper du oss att bli bättre! Kommunen får en uppfattning om hur du som invånare upplever att det är att leva och bo i Nykvarn, vilket inflytande du anser att du har, hur servicen fungerar och annat som rör kommunens verksamheter.

Du kan svara via papper eller på webben. På webben finns undersökningen på engelska, och du kan beställa undersökningen i pappersform på arabiska. Senast den 3 november måste du som svarar via papper posta ditt brev. Du som svarar via webben måste lämna svar senast kl. 13.00 den 7 november. Resultatet från undersökningen kommer i december. ■

Höstlovstips!

VAD GÖR DU PÅ HÖSTLOVET?

Både Fritidsfabriken och Nykvarns bibliotek har roliga aktiviteter för barn och unga under höstlovet! Läs mer i evenemangskalendern på sista sidan här i Tutan och håll utkik på vår hemsida nykvarn.se/hostlov för mer information och tider. ■

Drop-in digihjälp med i@Lindberg

VILL DU HA HJÄLP att komma igång med din smartphone eller surfplatta? På digihjälp får du tips och råd av i@Lindberg om digitala tjänster som underlättar vardagen. Kom till Harrys rum i biblioteket onsdag den 18 eller 25 oktober kl. 13.00-15.00. Vi bjuder på kaffe. ■

Kalendarium

16 oktober

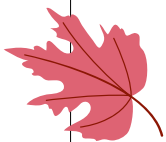
BIBLIOTEKSYOGA FÖR VUXNA

Kom och yoga bland bokhyllorna på biblioteket tillsammans med yogainstruktör Jeannette Stüben som hjälper dig att komma ner i varv. Ta gärna med egen yogamatta!
Biblioteket, kl. 18.15-19.15
Fri entré, men biljett krävs. Boka via evenemangskalendern eller hämta på biblioteket från 27 september.

20 oktober

SAGOYOGA FÖR BARN

Följ med till sagoyogans värld! Vi sträcker på kroppen och övar på att slappna av. Vi kommer också spela lugn musik och tända (batteridrivna) ljus.
Biblioteket, kl. 13.30-14.30
Ålder: 3-6 år, tillsammans med vuxen.

Höstlovet 2023

Samtliga höstlovsaktiviteter är kostnadsfria men vi vill gärna att du anmäler dig i förväg. Anmälan öppnar två veckor före evenemanget. Anmäl dig på nykvarn.se/evenemang

30 oktober

ROLLSPEL MED NELLY RAPP

Tycker du om böckerna om Nelly Rapp? Är du nyfiken på vad rollspel är för något eller är du en erfaren rollspelare? Med hjälp av en spelledare bygger deltagarna en berättelse tillsammans.
Biblioteket, kl. 10.00-12.00
Ålder: 6-9 år.

31 oktober

LÄSKIGT PYSSEL

Kom till en riktigt otäck pysselverkstad som kryllar av spöken, fladdermöss, spindlar och andra läskigheter.
Biblioteket, kl. 14.00-15.00
Ålder: 6-12 år

1 november

MYTER OCH LEGENDER

Hjulet snurrar ... vad ska det bli? Varulven eller vampyren? Rävdeemonen eller minotauren? Berättaren Mats Rehnman kommer till biblioteket med rysliga myter och läskiga legender från världens alla hörn. Vågar du snurra på Monsterhjulet?
Biblioteket, kl. 14.00-15.00
Ålder: 9-12 år.

2 november

TEATER

Med mycket humor och lite sång och musik tar vi oss tillsammans med David Mjones från Pygméteatern an de stora frågorna i föreställningen Hallå himlen! En perfekt föreställning för den lille grubblaren!
Biblioteket, kl. 14.00-15.00
Ålder: 4-9 år.

25 november

KALAS FÖR BAMSE

Bamsetidningen fyller 50 år. Välkommen att fira världens starkaste björn med pyssel, utställning, tipsrunda och sagobio.
Biblioteket, kl. 11.00-14.00

13 december

LUCIAFIRANDE

Fira Lucia med allt som hör till. Är du liten och vill lämna ifrån dig din napp till en tomtennis som inte har en egen? Eller kanske skicka en hälsning till tomten och berätta när du varit extra snäll? Tomtemor finns på plats med öppen famn för dig som liten är.
Furuborghallen, kl. 17.30-20.00
Fri entré

14 december

GRÖTLUNCH FÖR ANHÖRIGA

Konferensen, Mikael Wincklers väg 9 (Nybos gamla lokaler), kl. 13.30-15:30
Förarrörelsen till:

barbro.gripenstam@nykvarn.se

Du som vårdar någon i hemmet eller är anhörig till någon i särskilt boende (SÅBO) är välkommen på höstens sista anhörigträff med grötlunch.

Anhörigträffarna hålls en gång i månaden och ger dig som vårdar en närstående möjlighet att träffa andra i liknande situation. Träffarna brukar inledas med information kring ett tema och sedan kan deltagarna bestämma vad de vill ta upp. Det förs ingen dokumentation och inget av det som sägs sprids vidare. Träffarna är kostnadsfria. Fika ingår.

Tider för vårens anhörigträffar hittar du på kommunens hemsida.

